

ราชสีห์ผู้ติดบ่วง: อิหร่านกับมหาอำนาจตะวันตกในช่วงสงครามโลก

จุฬิศพงค์ จุฬารัตน์*

บทคัดย่อ

บทความเรื่องนี้ ต้องการอธิบายและวิเคราะห์ถึงสถานภาพและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในประเทศอิหร่านช่วงมหาสงครามโลกครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 โดยเฉพาะบทบาทและอิทธิพลของชาติมหาอำนาจที่มีต่อการเมือง เศรษฐกิจและสังคมอิหร่าน ตลอดจนความพยายามของผู้นำและชาวอิหร่านในการเคลื่อนไหวเพื่อให้หลุดพ้นจากพันธนาการและอิทธิพลของต่างชาติ แม้ว่าอิหร่านจะพยายามวางตัวเป็นกลางในสงครามโลกทั้งสองครั้งแต่มหาอำนาจตะวันตกได้ใช้อำนาจที่เหนือกว่าบีบบังคับทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อให้อิหร่านเข้าร่วมกับฝ่ายของตน ด้วยความสำคัญทางยุทธศาสตร์ด้านการทหารและแหล่งทรัพยากรน้ำมันทำให้อิหร่านต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับสงครามโลก ซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมในหลายด้าน

คำสำคัญ: อิหร่าน, สงครามโลก, ราชวงศ์ปาห์ลาวี

* อาจารย์ประจำภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

The Trapped Lion: Iran and the Western Powers during the World War

Julispong Chularatana*

Abstract

This article aims to explain and analyze the situations and political-economic changing in Iran during the World War I and World War II, especially the roles and influences of the Western powers to the political economic and social movement in Iran, and also the efforts of the Iranian leaderships and people to liberate from the Western domination. Although Iran was a neutral state during the war times, the Western powers had depressed Iran directly or indirectly to take their sides. Because of the military and crude oil reserves strategy, Iran was forced into the Great Wars that had effects to the political, economic and social movement in Iran.

Keywords: Iran, World War, Pahlavi dynasty

* Lecturer, Department of History, Chulalongkorn University